

L'entorn de Matadepera en els mapes antics de Catalunya

Albert BARELLA i MIRÓ
Societat Catalana de Geografia

Introducció

Fa un parell d'anys publicàrem un petit treball sobre *Matadepera i Sant Llorenç del Munt a la cartografia antiga de Catalunya* (1, 2) que es limitava a la consideració dels topònims exclusius del terme de Matadepera, essencialment l'evolució del nom del poble, la Barata i Sant Llorenç del Munt. Nogensmenys, l'entorn de Matadepera, considerant com a tal el perímetre format per Sabadell - Terrassa - Rellinars - Sant Llorenç Savall i Castellar del Vallès, presenta un cert interès des del punt de vista cartogràfic, principalment per la interpretació donada a la xarxa fluvial en el curs del temps, en algun cas ben rara. En funció d'aquestes interpretacions la situació dels nuclis habitats té, també, el seu interès i, dins d'aquest context, hi ha tres punts remarcables: la col·locació de Sant Vicenç de Jonqueres en els mapes, molt errònia fins mitjan segle XVIII; el cas de Castellar del Vallès amb tres topònims en certes ocasions (Castellar, Clasqueri i Tolosa) i, finalment, l'aparició en els mapes del terme «Llagosta», nucli de l'actual poble de Matadepera.

És al voltant d'aquestes qüestions que intentarem donar una perspectiva de l'evolució seguida des del segle VII al començament del segle XX. L'estudi recull les dades de 53 mapes, la majoria dels quals corresponen a Catalunya (segles XVII i XVIII) i alguns als Països Catalans. Hi ha, també, una mostra dels mapes generals i provincials del segle XIX, quan tant la xarxa hidrogràfica com la situació dels nuclis habitats i la toponímia eren ja pràcticament correctes en línies generals.

Algunes precisions històriques sobre Sant Vicenç de Jonqueres, Castellar del Vallès i Llagosta

Ja hem esmentat que dos dels punts més apassionants de l'examen dels mapes de Catalunya dels segles XVII i XVIII són, d'una part la col·locació molt errònia de Sant Vicenç de Jonqueres i, per una altra banda, la diversa toponímia de Castellar del Vallès que, curiosament, no apareix en els mapes fins el segle XVIII. Aquestes circumstàncies obliguen a donar, prèviament, algunes dades històriques relatives a cadascun dels casos per a intentar justificar perquè es produïren.

Sant Vicenç de Jonqueres o, simplement, Jonqueres (3) és una antiga parròquia situada a uns 2 km al nord de Sabadell, camí de Castellar del Vallès, vora el riu Ripoll. El lloc és esmentat el segle X i depenia del castell de Terrassa. L'església és documentada l'any 923 i més tard fou cedida als benedictins de Sant Llorenç del Munt. El 1216 Maria de Terrassa hi fundà el monestir femení de Santa Maria de Jonqueres, que el 1269 va traslladar-se a Barcelona en un paratge extramurs prop de l'actual plaça d'Urquinaona. L'església de Sant Vicenç de Jonqueres es constituí en parròquia, que fou incorporada a mitjan segle XVI al municipi de Sant Pere de Terrassa i el 1904 al municipi de Sabadell.

En el període cobert pel present estudi (segles XVII a XIX) Jonqueres estava, doncs, sota la jurisdicció de Sant Pere de Terrassa. Això podria explicar que en els mapes de l'esmentat període, sobretot en els del segle XVII, Jonqueres fos situat ben lluny de Sabadell i més aviat apropat a Terrassa (encara que no massa). També podria tractar-se d'una confusió amb el monestir de Sant Llorenç del Munt al qual, com hem vist, havia estat cedit un temps. Per la situació en els mapes aquesta hipòtesi sembla versemblant. El topònim comença a aparèixer en el mapa de WITT del 1665. Al fogatge del 1553 (4) Castellar del Vallès hi figura com «Castellar, Clasqueri (o Clasquerri) i S. Pheliu del Rechó». El lloc on s'aixeca el poble actual (3) s'anomenava les Fàbregues (1636) i, posteriorment, Tolosa (1736). Hi havia una capella dedicada a Sant Iscle i Santa Victòria, bastida entre els segles XIV i XV. Aquesta capella fou derruïda quan la parròquia de Sant Esteve, situada vora el castell, hi fou traslladada i beneïda el 1779. El castell de Castellar fou també conegut amb el nom de Clasquerí, de la família que l'adquirí el 1310, tal com figura al fogatge del 1553. Està documentat, com també el terme de Castellar, des del 955.

Tot això justifica la coexistència, en els mapes, dels topònims Castellar, Clasqueri i Tolosa, considerats en algun cas com si fossin dos i fins tres nuclis independents com en els mapes de DARNIUS (1730) i VAUGONDY (1752). Cronològicament el primer topònim que apareix és Tolosa (APARICI, 1720) seguit per Clasqueri i Castellar (DARNIUS 1726 i ROUSSEL, 1730). Tolosa durà des del 1720 fins ben entrat el segle XIX (LÓPEZ, 1835) mentre que Clasqueri desaparegué abans (VAUGOUNDY, 1752).

La tardana aparició de Castellar en els mapes podria ser deguda a aquesta multiplicitat de topònims per a designar, en el fons, la mateixa localitat. Sant Feliu del Racó comença a figurar en els mapes juntament amb Castellar.

Com és sabut (5), a final del segle XVIII (vers 1772), s'inicià la formació d'un nucli de poblament al lloc anomenat carrer de la Marieta o de la Llagosta, a l'extrem meridional del terme municipal de Matadepera, que fou l'embrió de l'actual poble, i a mitjan

segle XIX s'hi va traslladar la parròquia. La traducció cartogràfica d'aquest nou nucli va aparèixer per primera vegada en el mapa de VACCANI del 1823, i encara en el mapa de la Diputació Provincial de Barcelona del 1873 figurava com a barri agregat de l'antic centre del municipi. En els mapes consultats que formen la mostra emprada, Llagosta surt en una tercera ocasió (INDAR, 1824) i és de suposar que en altres mapes del segle XIX.

Finalment, i dins de la mateixa línia, dedicarem uns mots a Sant Julià d'Altaura, que és el més antic dels topònims cartografiats, a excepció dels llocs més importants. El nom figura ja com a parròquia adscrita a Sabadell en el fogatge del 1553 (4). Dintre el terme hi havia el castell de Ribatallada, propietat dels Montcada, primer (1136-1310) i després dels Clasquerí (3) junt amb Castellarnau. L'església actual és resultat d'una reforma del segle XVII. Sant Julià figura ja en els mapes de l'escola flamenco-holandesa que comencen amb el de VRINTS del 1603.

Les variants cartogràfiques

Com a punt de referència, a l'esquema 1, hi figura la localització dels topònims en relació amb la xarxa hidrogràfica (riu Ripoll i riera de les Arenes). Aquest esquema permetrà comparar la realitat amb les interpretacions que es troben en els diferents mapes consultats, algunes de les quals són vertaderament arbitràries.

Ja es va comentar en un treball precedent (1) que els mapes de l'escola flamenco-holandesa del segle XVII (sempre referint-nos als mapes impresos) són més fidels que molts mapes posteriors, en especial els de l'escola francesa o sansoniana. L'esquema 2 representa la disposició de la xarxa fluvial i els topònims cartografiats en els mapes de l'esmentada escola flamenco-holandesa del segle XVIII. Es pot veure que s'ajusten bastant a la realitat salvant les distàncies entre les localitats. Aquest grup de mapes, amb el número i les referències bibliogràfiques pertinents, es troba detallat al Quadre I, com a Variant I, i consta de vuit mapes datats des del 1603 al 1645.

Recordarem que les referències codificades dels quadres corresponen a la bibliografia següent:

CP.- Col·lecció particular de l'autor.

IMCOS.- «Cartografia de Catalunya. Segles XVII i XVIII. Catàleg de l'exposició IMCOS. Institut Cartogràfic de Catalunya». 1986. Barcelona.

IMH.- Catàleg del Fons Cartogràfic de l'Institut Municipal d'Història. I. Mapes de Catalunya, Balears i València (Segles XVI-XIX) Barcelona.

IC.- Mn. Ignasi Colomer. «Cartografia de Catalunya i dels Països Catalans», Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona 1989.

FCB.- «Fons d'Art de la Fundació Caixa de Barcelona». Col·lecció Cartogràfica (I) Mapes. Barcelona.

GC.- Galeria Comas. Catàleg de l'exposició «Cartografia de Catalunya del Renaixement a l'època Napoleònica». Barcelona 1988.

En passar la primacia cartogràfica d'Amsterdam a París sota la influència de Nicolau Sanson d'Abbeville, s'inicià una nova interpretació errònia de la cartografia catalana, que abasta des de mitjan segle XVII fins ben entrat el segle XVIII. Aquesta interpretació fou represa pels cartògrafs anglesos, holandesos, alemanys i italians de l'època, per la qual cosa hi ha una munió de mapes de Catalunya i dels Països Catalans amb la deformació característica imposada per Sanson: la coneguda forma panxuda del litoral català, que ho fa trontollar tot i deforma la xarxa hidrogràfica i la posició dels nuclis de població.

D'entre els mapes consultats, n'hi ha 18 pertanyents a l'escola sansoniana. Els dividim, però, en tres grups: el primer està format pels mapes d'origen francès i alguns holandesos, italians i anglesos, calcats de Sanson. Es caracteritzen per la deformació de la xarxa fluvial i contenen pocs topònims. Els recollim en el Quadre II, Variant II. Un segon grup conté mapes que seguint més o menys el mateix esquema fluvial amplien la toponímia. Són, generalment d'origen holandès o alemany. Formen el Quadre III, Variant II ampliada, i comprèn peces dels segles XVII i XVIII.

Un mapa restant de l'escola sansoniana l'afegim a la variant III, a causa de la rectificació de la xarxa fluvial (mapa de WITT del 1690). També ho fem amb el SANSON (1700) a la variant IV per igual raó. La xarxa fluvial dels mapes de la variant II, es representa a l'esquema 3, amb els topònims inicials i els afegits. Es pot observar que Sabadell està molt apartat del riu Ripoll i prop d'un afluent més o menys imaginari de la riera de les Arenes. Jonquieres està situat prop d'una torrentera a ponent de la riera de les Arenes, i encara més a ponent hi ha una tercera riera que passa per Rellinars i Matadepera. Quan s'afegiren topònims, la Barata es col·loca al seu lloc i Jonquieres es mou cap a la riera de les Arenes, més amunt de la Barata.

A final del segle XVII i principis del XVIII, es comencen a abandonar a França i a Holanda els conceptes de Sanson sobre el perfil del litoral català, per caure en nous defectes: o les versions eixamplades de llevant a ponent (BAUDRAND, DE FER, PLACIDE), o les massa allargades de nord a sud (WALK), la qual cosa comporta una nova configuració de la xarxa hidrogràfica (Variants III i IV). Ara la riera de les Arenes reprèn el seu curs més o menys normal, però els topònims, sobretot Jonquieres, continuen fora de lloc. En el mapa de DE FER, Rellinars està molt mal posat i en els de SANSON-MORTIER i PLACIDE, Sabadell està lluny de la seva posició (Variant IV). Tot això es reflecteix a l'esquema 4. Els mapes afectats figuren als Quadres IV i V.

Fins el període 1720-1730, ja entrat el segle XVIII, no apareixen els primers mapes que comencen a acostar-se a la realitat, en relació a l'ortodòxia del traçat hidrogràfic i, amb més o menys cura, a la situació real dels topònims cartografiats. Es tracta dels mapes de ROUSSEL (Pirineus, 1730) i el del Comte de DARNIUS (1726) que contenen, però, alguns errors en la col·locació dels topònims. En el primer s'inverteixen les posicions de Jonquieres i Sant Julià d'Altura (sentit nord-sud), i de Sant Feliu del Racó i Sant Llorenç Savall (sentit est-oest). En el segon, Sant Julià d'Altura i Jonquieres estan a llevant del riu Ripoll i, en general, aquest darrer està massa a ponent en relació amb els nuclis de població veïns al riu (Quadre VI, Variant V). Hi ha, nogensmenys, un mapa atípic

que mereix una consideració a part. Es tracta del mapa del corregiment de Mataró del Comte de DARNIUS del 1730 (esquema 5). En aquest mapa el riu Ripoll té uns afluents a la dreta (riu avall), un dels quals passa per la Barata i Sant Julià d'Altura, i l'altre per Sant Feliu del Racó, molt lluny de l'emplaçament real. Jonqueres, per altra banda, està encara lluny de Sabadell i a llevant del riu Ripoll (Quadre VII, Variant VI).

A partir del mapa d'APARICI (1720) ja, més o menys, llevat d'algunes posicions relatives dels nuclis de població, es pot considerar que els mapes s'ajusten a la realitat. En aquest aspecte hom ha analitzat onze mapes dels segles XVIII i XIX relatius a Catalunya i Països Catalans (Quadre VIII), i set mapes de la província de Barcelona (segle XIX), ressenyats al Quadre IX. De tots aquests mapes el més pintoresc és el de VAUGONDY-DELAMARCHE, del 1752, en el que hi manquen Sabadell i Terrassa però, en canvi, Castellar del Vallès hi és amb els tres topònims (Castellar, Clasqueri i Tolosa) com si fossin tres pobles diferents. És en aquest grup de mapes on comença a figurar Llagosta, com ja s'ha esmentat anteriorment.

La toponímia

En el quadre annex figuren els topònims corresponents a cadascun dels 53 mapes estudiats. És d'observar que els mapes de l'escola flamenco-holandesa del segle XVII, conserven la toponímia catalana (6) mentre que part dels sansonians i els inspirats en l'escola francesa, algunes vegades tradueixen al francès els noms de Sant Llorenç (S. Laurent) i Jonqueres (Janquieres), i converteixen S. Julià d'Altura en Ste. Julie. Els mapes autòctons, amb l'excepció de DARNIUS, castellanitzen en part o totalment els topònims (San Lorenzo, San Julián, San Pedro, etc.). És corrent, per altra banda, substituir la J per la I (S. Iulia per S. Julià o bé Iunqueres per Jonqueres); la V per la U (Sauall per Savall, Seuadell per Sabadell) i fins i tot, més rarament la Y per la LL (Reynas per Rellinars).

A continuació, donem, per ordre alfabètic, els topònims amb les variants trobades. El número dels mapes es correspon a l'assignat als quadres I al IX.

Topònims

CASTELLAR DEL VALLÈS:

Castellar	Mapes: 33, 34, 37, 38, 45, 48, 49, 51 al 53.
Castella	35, 36.
Castellá	41.
Castellar	40.
S. Estevan de Castellar	39, 43.
S. Esteban de Castellar	44, 46, 50.
S. Esteban Castellar	47.

CLASQUERI:

Clasqueri	Mapes: 37.
Clasquerri	33.
Clascari	34, 35.

JONQUERES:

Ianqueres	Mapes: 9 al 17, 19 al 24, 27, 29 al 31.
Iunqueres	18, 25, 26.
Iunqueras	34 al 36, 41.
Ianquieres	28.
Junqueras	33, 39, 40, 43, 45, 47, 49, 51, 53.
Junqras	38,
Junquera	48.
S. Vicente de Junqueras	44, 50

LA BARATA:

La Barata	Mapes: 27, 29 al 31, 34, 38, 44, 50, 53.
la Barata	28
La barata	20, 24, 33.
La Varata	35.
Labarata	1 al 8, 21, 25, 26, 32.
Barata	36, 39 al 43, 46, 47, 49, 51.

LLAGOSTA:

Llagosta	Mapes: 40, 41, 50.
----------	--------------------

MATADEPERA:

Matadeperes	Mapes: 1 al 8, 9 al 24, 27 al 29, 31.
Matapere	32.
Matapen	30.
Mata d Pera	34, 35, 38, 40.
Mata de Pera	33, 39, 43, 44, 48.
Matadepera	36, 41, 42, 45 al 47, 49 al 53.

SABADELL:

Sabadell	Mapes: 1 al 8, 16, 27, 29, 31, 33, 34, 36, 38 al 53.
Sabadel	20 al 26, 28, 32.
Sabdel	30.
Sebadell	9 al 14, 17 al 19.
Seuadell	35

RELLINARS:

Rellinas	Mapes: 1 al 29, 31 al 33, 39, 40, 43, 50.
Rellinás	34, 46, 48, 51, 53.
Relliñas	35.
Reynas	36, 41.
Renilas	30.

SANT FELIU DEL RACÓ:

S. Feliu del Racó	Mapes: 39, 40, 43, 45, 46, 51 al 53.
S. Feliu d Racó	35.
S. Feliu dl Racó	38.
S. Feliu del Recó	50.
S. Feliu del Reça	33.
S. Feliu	36, 41.
S. Filiu	34.

SANT JULIÀ D'ALTURA:

S. Iulia	Mapes: 1 al 6, 20 al 27, 29, 31, 32, 36.
S. Iulià	8.
S. Julia	34, 41, 42, 45, 47, 49.
S. Iulian	7.
S. Julian	51.
S. Julià d'Altura	53.
S. Julia de Altura	35, 39, 43.
S. Julián d'Altura	38, 46, 50.
S. Julián de Altura	44, 50.
St. Iulie	28.
Ste. Julie	30.
S. Julia de Alnira	37.
Atura	52.

SANT LLORENÇ SAVALL:

S. Lorens	Mapes: 20 al 26, 32.
S. Llorens	1 al 8, 27, 31.
S. Llorens Sauall	34, 41.
S. Llorens Cevall	35.
S. Llorens Savall	36, 45, 49.
S. Llorens d Saball	38.
S. Llorens Saball	39, 40, 43, 48.
S. Llorens Saballs	42, 44, 50, 52.
S. Lorenzo Saball	47.
S. Lorenzo Savall	46, 51.
S. Lorenzo de Savall	53.
S. Laurent	28, 30, 37.
S. Laurent de Zavall	33.

SANT PERE (DE TERRASSA):

S. Pere de Terrassa	Mapes: 33.
S. Pera de Terrassa	34.
S. Pere de Tarasa	39, 43, 52.
S. Pera d Tarrasa	35.
S. Pere	40, 41, 45, 48.
S. Pedro d Tarrasa	38,
S. Pedro de Tarrasa	44, 46, 50, 53.

TERRASSA:

Terrassa	Mapes: 1 al 34.
Tarrasa	36, 38 al 53.
Terrasa	35.

TOLOSA:

Tolosa	Mapes: 34 al 41, 43.
--------	----------------------

Val la pena esmentar que dins de la zona compresa o propera al perímetre objecte d'estudi, hi apareixen en alguns mapes, per col·locació defectuosa, altres topònims situats, en realitat, lluny de l'esmentat perímetre. Els casos més reiterats corresponen a Sant Martí del Sorbet, església que pertany a Viladecavalls i Sant Iscle de les Feixes, de Cerdanyola del Vallès. No hem considerat, en aquest estudi, els topònims corresponents a la orografia ni el de Sant Llorenç del Munt —que ja fou objecte de consideració en un treball precedent (1, 2)— malgrat estar situat a la zona analitzada.

Encara que haguem utilitzat una mostra relativament reduïda dins del conjunt dels mapes antics de Catalunya, creiem que és suficientment representativa per a dibuixar l'evolució de les interpretacions cartogràfiques de l'entorn de Matadepera des del segle XVII a l'actual.

Bibliografia

- (1) BARELLA i MIRÓ, Albert, *Matadepera i Sant Llorenç del Munt a la cartografia antiga de Catalunya*. Programa de la Festa Major. Matadepera 1993.
- (2) BARELLA i MIRÓ, Albert. «Matadepera i Sant Llorenç del Munt a la cartografia antiga de Catalunya». *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*. N° 36. Vol. VIII, 1993, 11-24.
- (3) Fundació Enciclopèdia Catalana. *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*. Vallès Occidental, Vallès Oriental i Maresme. Vol. 6. Barcelona 1982.
- (4) IGLÉSIES i FORT, Josep. *El fogatge de 1553*. Fundació Salvador Vives Casajoana. Barcelona 1981.
- (5) BALLBÉ i BOADA, Miquel. *Història de Matadepera i Sant Llorenç del Munt*. Matadepera 1981.
- (6) BARELLA i MIRÓ, Albert. *La corrupció de la toponímia en els mapes de Catalunya del segle XVIII*. (no publicat).

Annexes

Quadre I. Variant I. Segle XVII.

1.- J. B. VRINTS: *Cataloniae Principatus Novissima et Accurata Descriptio*. 1603-1605. (CP. IMCOS 34-35. IMH 1).

2.- J.B. VRINTS: *Nova Principatus Cataloniae Descriptio*. 1603-1605. (IMCOS 36/37).

3. I. HONDIUS I: *Catalonia Principatus Descriptio Nova*. 1611. (CP. IMCOS 40/41. IMH 3. FCB 42).
- 4.- G. BLAEU: *Catalonia*. 1634. (CP. IMCOS 46/47. IMH 6. FCB 44).
- 5.- J. JANNSON, H. HONDIUS: *Catalonia*. 1638. (CP. IMCOS 52/53. IMH 4. FCB 46).
- 6.- I. BOISSEAU: *Nouvelle Description de la Principauté de Catalogne*. 1642 (IMCOS 54/55).
- 7.- P. Van LOCHOM, J. BOISSEAU: *Catalonia* 1642. (CP. IMCOS 56/57. FCB 45).
- 8.- C. TASSIN, N. BEREY: *Description de Catalogne*. 1645 (IMCOS 58/59).

Quadre II. Variant II. Segle XVII

- 9.- F. de WITT: *Accuratissima Principatus Cataloniae... Descriptio*. 1665. (CP. IMCOS 70/71. IMH 9).
- 10.- G. SANSON, A.H. JAILLOT, F. CHEVEAU: *La Catalogne sous le nom de laquelle... Principauté de Catalogne*. 1674. (CP. IMCOS 72/73).
- 11.- G. SANSON: C. SIMONNEAU, L. CORDIER, A.H. JAILLOT; *Principauté de Catalogne*. 1674. (CP. IMCOS 76/77. FCB 51).
- 12.- G. SANSON, W. BERRY: *Principality of Catalonia*. 1680-83. (IMCOS 78/79).
- 13.- G. WALCK: *Principauté de Catalogne*. 1683. (CP. IMCOS 80/81).
- 14.- C. ALLARD: *Accuratissima Principatus Cataloniae... Descriptio*. 1683. (CP. IMCOS 82/83)
- 15.- G. CANTELLI, A. BARBEY, G. C. ROSSI: *Il Principato di Catalogna*. 1690. (CP. IMCOS 90/91).
- 16.- CANTEL, TILLEMONT, I.B. NOLIN: *La Principauté de Catalogne... 1691*. (CP. IMCOS 94/95. FCB 53).
- 17.- G. SANSON, A.H. JAILLOT, P. MORTIER, M. HUGUETAN: *La Catalogne sous le nom de laquelle... Principauté de Catalogne*. 1692. (CP. IMCOS 96/97).
- 18.- A.H. JAILLOT, P. MORTIER: *Nova Principatus Catalonia Tabula... Principauté de Catalogne*. 1696. (CP. IMCOS 102/103).
- 19.- P. PETRINI. *Il Principato di Catalogna*. 1709. (CP. IMCOS 122/123. IMH 15).

Quadre III. Variant II ampliada. Segles XVII i XVIII

- 20.- N. VISSER II: *Cataloniae Principatus...* 1689 (CP. IMCOS 88/89. IMH 17).
- 21.- C. DANCKERTS: *Cataloniae Principatus... Descriptio.* 1697 (CP. IMCOS 104/105. IMH 17).
- 22.- R. i J. OTTENS: *Exactissima et post omnes alias nunc edita tabula continens perfectam descriptionem...* *Principatus Cataloniae.* 1695-1700 (CP. IC (II) 79).
- 23.- L. van ANSE: *Exactissima et post omnes alias nunc edita tabula continens perfectam descriptionem...* *Principatus Cataloniae.* 1695-1700. (CP).
- 24.- I.B. HOMANN: *Principatus Cataloniae... Nova Tabula.* 1707. (CP. IMCOS 118/119. IMH 22. FCB 58).
- 25.- M. SEUTTER: *Catalonia Principatus... exactissima delineatio.* 1726-1728. (CP. IMCOS 136/137).
- 26.- C. LOTTER: *Catalonia Principatus... exactissima delineatio.* 1728-1730. (CP. GC 35).

Quadre IV. Variant III. Segles XVII i XVIII

- 27.- F. de WITT: *Accuratissima Principatus Cataloniae... Descriptio.* 1690. (CP. IMCOS 92/93. FCB 50).
- 28.- M.A. BAUDRAND, C. ROUSSEL, R. LEPAUTRE, I.B. NOLIN: *La Principauté de Catalogne...* 1695 (CP. IMCOS 100/101. IMH. 18).
- 29.- L. i G. WALK: *Principatus Cataloniae...* 1709 (CP. IMCOS 120/121).
- 30.- N. de FER: *La Principauté de Catalogne...* 1714 (CP. IMCOS 128/129. IMH 25. FCB 60).

Quadre V. Variant IV. Segle XVIII

- 31.- N. SANSON, P. MORTIER: *Nova et accuratissima Principatus Cataloniae... Descriptio.* 1700 (IMCOS 106/107).
- 32.- P. PLACIDE, C.A. BEREY, M. du VAL: *La Catalogne dédiée au Roy.* 1706 (IMCOS 112/113).

Quadre VI. Variant V. Primers mapes rectificats

33.- C. ROUSSEL, A. COCQUART, J.B. DELAHAYE: Carte Générale des Monts Pyrénées. 1730 (CP. IMH 60. IC (II) 96).

34.- C. de DARNIUS, M. LOMELIN: Mapa del Principado de Cataluña. 1726 (CP. IMCOS 134/135).

Quadre VII. Variant VI. Corregiment de Mataró de DARNIUS

35.- C. de DARNIUS: Mapa del Corregimiento de Mataró. 1730. (CP).

Quadre VIII. Mapes rectificats dels segles XVIII i XIX.

36.- J. APARICI, A. SABATER: Mapa del Principado de Cataluña. 1720 (CP. IMCOS 132/133. IMH 29).

37.- R. VAUGONDY, DELAMARCHE: États de la Couronne d'Aragon où se trouvent... la Principauté de Catalogne. 1752 (CP, IC (II) 113).

38.- F.X. GARMA: Mapa del Obispado de Barcelona. 1762 (CP. IMH 71).

39.- T. LÓPEZ: Mapa del Principado de Cataluña. 1776. (CP. IMCOS 146/147. IMH 30. FCB 63).

40.- C. VACCANI: Carta Militare della Catalogna. 1823. (CP. IMH 57). IC (I) 89).

41.- R. INDAR.: Nueva descripción geográfica del Principado de Cataluña. 1824 (CP. IMH 40. FCB 68. IC (I) 94).

42.- H. DUFOUR: Atlas Nacional de España. Cataluña. 1835 (CP. IC (I) 103).

43.- F.M. LÓPEZ: Mapa geográfico del Principado de Cataluña. 1835 (CP. IC (I) 113).

44.- F. COELLO: Mapa de la Capitanía General de Cataluña. 1873. (CP. IC (I) 122).

45.- E. BROSSA: Cataluña 1883. (CP. IC (I) 135).

46.- R. MORERA: Plano de Cataluña. 1894 (CP. IC (I) 145).

Quadre IX. Mapes provincials del segle XIX

47.- R. ALABERN, E. MABON: Atlas de España. Provincia de Barcelona 1846 (CP).

48.- T. SANMARTÍ: Mapa geográfico de la provincia de Barcelona. (IMH 77).

49.- M. FERREIRO: Atlas de España. Provincia de Barcelona. 1863. (CP).

50.- DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE BARCELONA: Mapa de la Provincia de Barcelona. 1873. (CP).

51.- E. BROSSA: Provincia de Barcelona. 1881. (CP).

52.- VIERGE: Provincia de Barcelona. 1890 (CP).

53.- B. CHIAS.: Provincia de Barcelona. 1900 (CP).

Esquemes

Llegenda dels esquemes:

B: la Barata

C: Castellar del Vallès

CL: Clasqueri

J: Jonqueres

M: Matadepera

R: Rellinars

R Ar: Riera de les Arenes

R Llo: Riu Llobregat

R Ri: Riu Ripoll

S: Sabadell

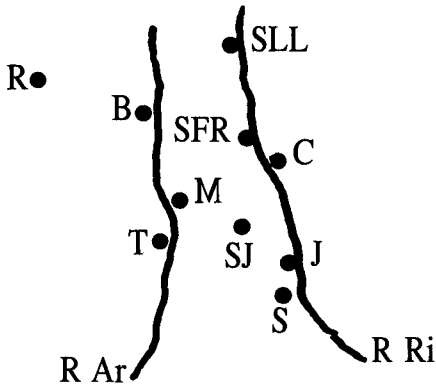
SFR: Sant Feliu del Racó

SJ: Sant Julià d'Altura

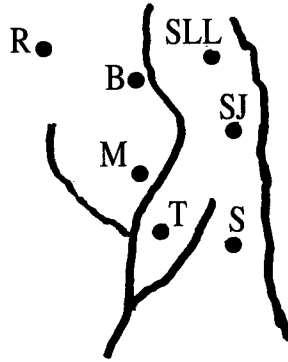
SLL: Sant Llorenç Savall

T: Terrassa

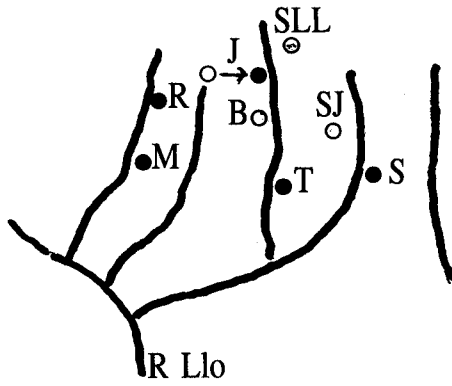
TO: Tolosa

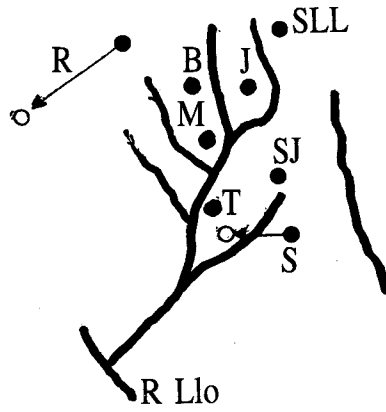
Esquema 1

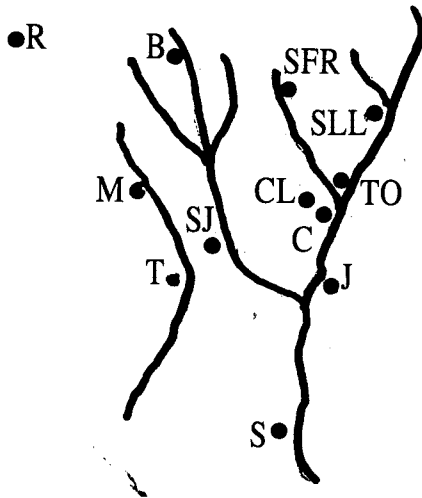
Esquema 2

Esquema 3

Esquema 4

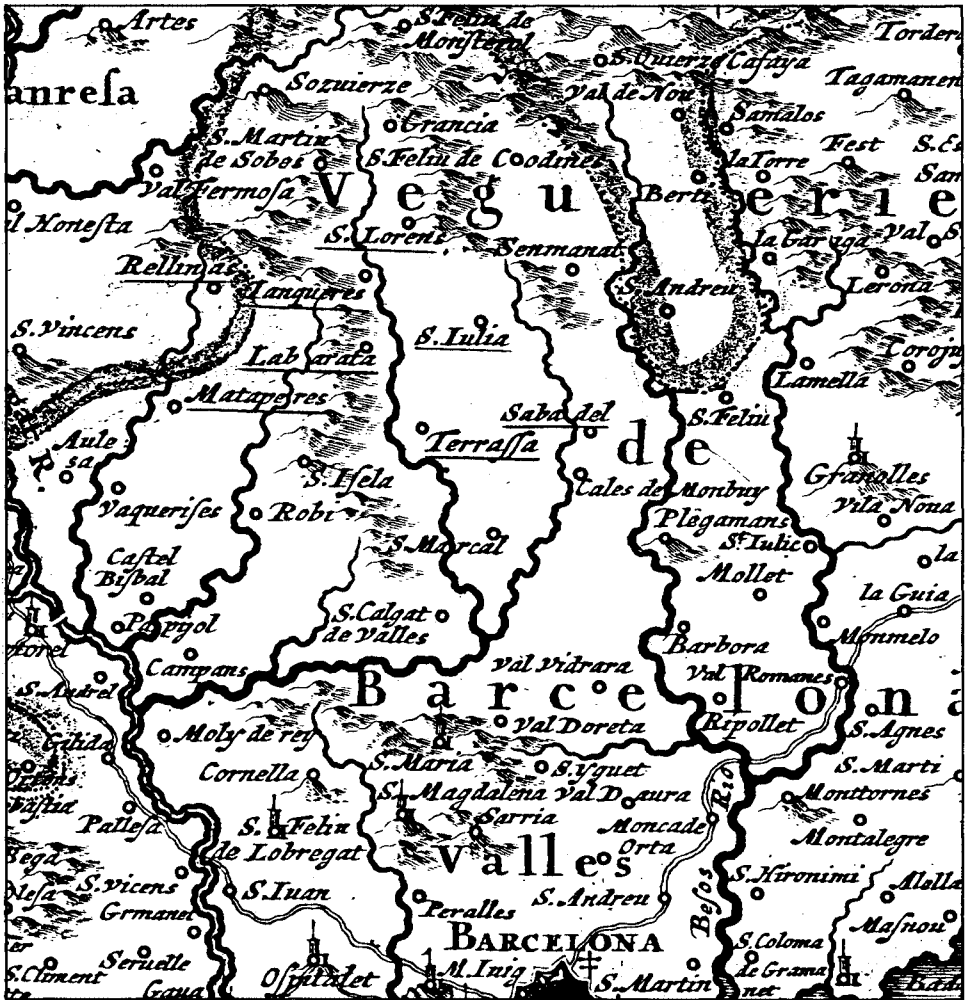

Esquema 5

Mapa de Van Lochom - Boisseau (1642)

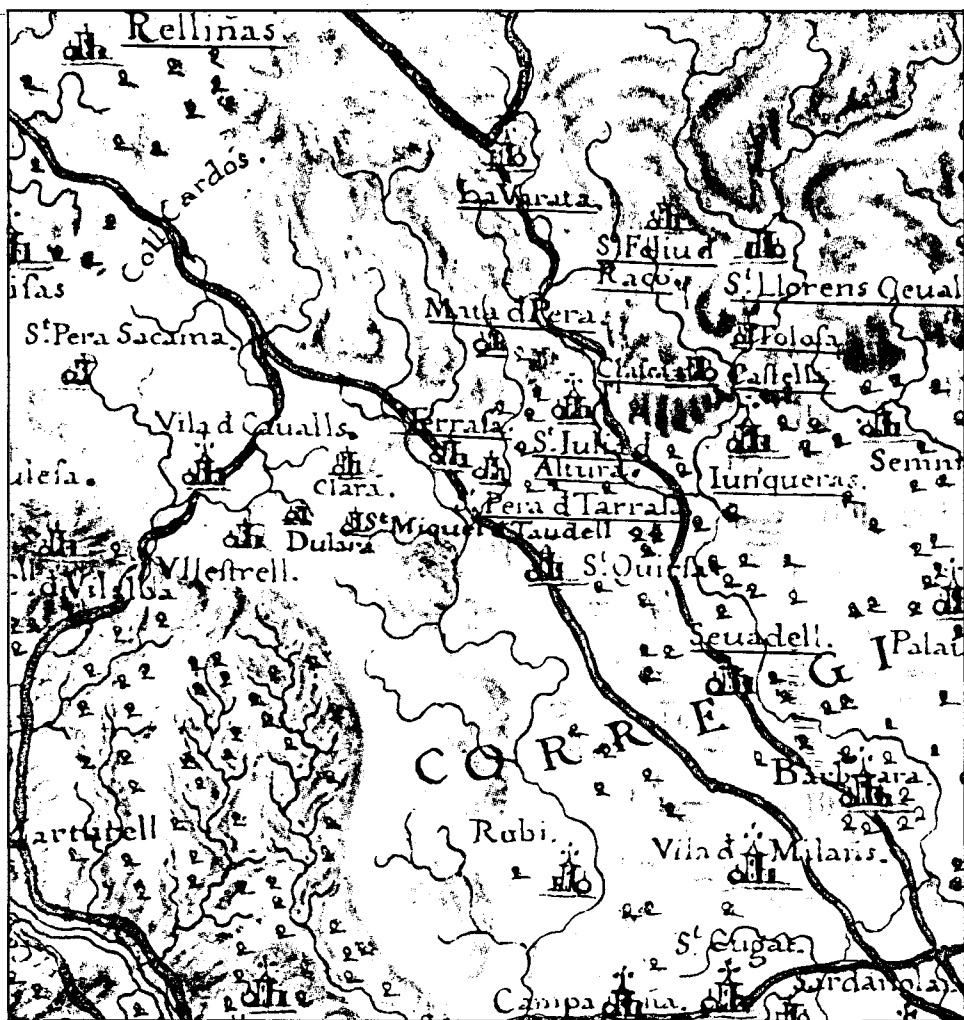
Mapa de N. Visser (1695)

Mapa de Baudrand (1695)

Mapa del Comte de Darnius (1730)

Mapa de R. Indar (1324)

